

Sygn. akt: I C 343/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2017 roku

Sąd Rejonowy w Oleśnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Kałwak

Protokolant: st. sekr. sądowy Urszula Krzywoń

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 lutego 2017 roku

sprawy z **powództwa A. P.**

przeciwko (...) S.A. w S.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda A. P. na rzecz pozwanego (...) S.A. w S. kwotę 3.848,70 zł (trzy tysiące osiemset czterdzieści osiem złotych 70/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 2.400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. przyznaje biegłemu M. G. (1) wynagrodzenie w kwocie 136,52 zł (sto trzydzieści sześć złotych 52/100) za jego udział w rozprawie w dniu 07.02.2017 r.;

IV. nakazuje Skarbowi Państwa Sądowi Rejonowemu w Oleśnie zwrócenie pozwanemu (...) S.A. w S. kwoty 68,30 zł (sześćdziesiąt osiem złotych 30/100) tytułem zwrotu niewykorzystanej zaliczki w sprawie.

UZASADNIENIE

Powód A. P. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego złożył w tut. Sądzie w dniu 26 marca 2015 roku pozew przeciwko (...) S.A. w S. o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 11.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 listopada 2013 roku do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego żądania między innymi podnosił, że w dniu 27 października 2012 roku około godziny 6.30 w miejscowości W. miał miejsce wypadek drogowy z udziałem matki powoda H. P.. Samochód F. (...) o nr rej (...) potracił przechodzącą przez ulicę (...) – matkę powoda. W wyniku wypadku matka powoda doznała wielonarządowych obrażeń ciała w następstwie których zmarła w szpitalu. Zmarła była dla powoda osobą najbliższą nie założył on własnej rodziny całe życie mieszkał z matką. Prowadził razem z nią gospodarstwo domowe, Utrata matki była dla powoda ogromnym ciosem. Po jej śmierci czuł się samotny i opuszczony. Po jej śmierci musiał przeorganizować swoje życie.

Powód wystąpił do ubezpieczyciela OC sprawy wypadku o zapłatę odszkodowania za koszty pogrzebu w kwocie 8.000,00 zł zadośćuczynienia w kwocie 50.000,00 zł. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania oraz zadośćuczynienia w oparciu o to, że śledztwo w stosunku do sprawcy zdarzenia zostało umorzone. Powód odwołał się od tej decyzji ubezpieczyciel nie zmienił wydanej decyzji. Zgodnie z treścią art. 436 § 1 w zw. Z art. 435 kodeksu cywilnego odpowiedzialność posiadacza pojazdu oparta jest na zasadzie ryzyka. Ustawodawca związał je z

odpowiedzialnością typu obiektywnego, która powstaje bez względu na winę (w znaczeniu subiektywnym) jak również bez względu na to czy szkoda nastąpiła w warunkach zachowania bezprawnego. Ryzyko obciąża tego kto prowadzi na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład i może liczyć na związane z tym korzyści. Ruch mechanicznego środka komunikacji postrzegany być musi jako zdarzenie wywołujące zwiększone ryzyko powstania szkody, które w całości obciążać powinno posiadacza tego środka. Dla odpowiedzialności posiadacza mechanicznego środka komunikacji zbędne jest rozważanie czy można mu przypisać zawinienie a co za tym idzie – odpowiedzialności tej nie wyłączy przeprowadzenie dowodu braku jego winy. Pozwany ponosi odpowiedzialność za powstałą szkodę. W sprawie nie zaistniały bowiem okoliczności, które uzasadniałyby wyłączenie odpowiedzialności ubezpieczyciela – pozew karta 3-7.

Strona pozwana (...) S.A w S. w odpowiedzi na pozew wносиła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu swojego stanowiska procesowego pozwana zaznaczyła, iż w sprawie zaistniała przesłanka egzoneracyjna w postaci wyłącznej winy osoby poszkodowanej. Doszło do wypadku z udziałem matki powoda w miejscowości W.. Kierowca pojazdu marki F. (...) potrafił H. P.. Był on ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdów mechanicznych u pozwanego. Pozwana przeprowadziła postępowanie szkodowe, którego celem było ustalenie okoliczności zdarzenia, rozmiarów szkody, krzywdy powoda oraz zakresu odpowiedzialności pozwanej. Pozwana nie uznała swojej odpowiedzialności uznając iż nieprawidłowe zachowanie H. P. było wyłączną przyczyną powstania zdarzenia. Kierujący pojazdem nie miał możliwości uniknięcia wypadku, jechał z prawidłową prędkością w terenie zabudowanym. Poczynione w śledztwie ustalenia pozwalają uznać, że do wypadku drogowego doszło z wyłącznej winy poszkodowanej w wyniku niezachowania należytej ostrożności i nagłego wtargnięcia pieszej przed nadjeżdżający pojazd. Roszczenie jest zatem bezzasadne, gdyż szkoda wynikła wyłącznie z winy poszkodowanej. No mocy art. 436 kc w zw. Z art., 435 samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody nie ponosi odpowiedzialności za szkodę na osobie lub mieniu, jeżeli szkoda nastąpiła wyłącznie z winy poszkodowanego. „(...) zachowanie poszkodowanego lub osoby trzeciej jest okolicznością egzoneracyjną, jeżeli ma charakter sprawczy wobec szkody, która w tym przypadku nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z ruchem przedsiębiorstwa”. Jak trafnie wskazuje się w doktrynie odpowiedzialność na zasadzie ryzyka (art. 436 w związku z art.435 kc) nie może iść tak daleko, aby można ją było wiązać z każdym ruchem pojazdu mechanicznego przy pominięciu przyczynowości w rozumieniu art. 361 kc. Pozwana kwestionuje zatem roszczenie pozwu w całości zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Z daleko idącej ostrożności procesowej gdyby sąd nie podzielił argumentacji pozwanego, pozwana podniosła zarzut przyczynienia się pokrzywdzonego do zaistnienia wypadku drogowego w zakresie minimum 90 %. Pozwany podniósł również zarzut bezprawności działania pozwanego wobec żądania zadośćuczynienia za naruszenie dób osobistych powoda, a także nieobjęcia przez to (...) S.A ochroną ubezpieczeniową roszczeń z tytułu naruszenia dób osobistych, bowiem zachowanie M. B. nie nosi jakichkolwiek cech bezprawności, Matka powoda miała 82 lata, a powód był dorosłym mężczyzną nie wymagającym opieki- odpowiedź na pozew karta 41 – 46.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

W dniu 27 października 2012 roku w miejscowości W. doszło do wypadku drogowego z udziałem matki powoda H. P.. Samochód osobowy marki F. (...) o nr rej (...) kierowany przez M. B. potrafił przechodzącą przez ulicę, pieszą H. P., lat 82 (urodzona (...)). Do wypadku doszło późną jesienią, o godzinie 6.30. Było ciemno, jezdnia była mokra z uwagi na wcześniejsze opady deszczu i śniegu. H. P. wracała z nabożeństwa w kościele. Nie przechodziła na przejściu dla pieszych. Do zderzenia doszło na prostym odcinku jezdni. W miejscu zderzenia nie świeciła lampa, było ono zacienione. H. P. weszła na jezdnię nie zachowując należytej ostrożności i nie przepuszczając jadący z lewej strony pojazd. Szła od prawej strony jezdni na lewą patrząc z punktu widzenia kierowcy. Do potrażenia doszło prawą częścią pojazdu w lewy bok pieszej. W wyniku doznanych obrażeń H. P. zmarła tego samego dnia w szpitalu.

Sąd w niniejszym postępowaniu na wniosek pozwanego dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu eksploatacji pojazdów, przepisów ruchu drogowego i techniki samochodowej, w osobie M. G. (1), zlecając mu dokonanie rekonstrukcji zdarzenia drogowego z dnia 27 października 2012 r., którego dotyczy pozew, a w trakcie którego samochód osobowy marki F. (...) nr rej. (...) potrafił pieszą H. P.. Również mocą postanowienia z dnia 23 maja 2016

roku sąd zlecił temu samemu biegłemu opracowanie opinii uzupełniającej w niniejszej sprawie, której przedmiotem będzie dokonanie dodatkowych ustaleń w zakresie wskazanym w piśmie procesowym profesjonalnego pełnomocnika powoda radcy prawnego z dnia 12 maja 2016 r.

Biegły M. G. (1) w swojej opinii stwierdził, że „Z analizy czasowo- przestrzennej wynika, że kierujący samochodem F. (...) nie przekroczył w sposób zauważalny prędkości administracyjnie dopuszczalnej. Piesza miała możliwość uniknięcia wypadku. Wystarczającym było aby powstrzymała się przed przekraczaniem jezdni, gdy w jej polu widzenia, w bliskiej odległości, znajdował się nadjeżdżający pojazd. Stosując prędkość administracyjnie dopuszczalną, kierujący samochodem F. (...) nie miał możliwości uniknięcia wypadku drogowego. Nie miał wystarczającego czasu i obszaru, aby wykonać skuteczny manewr obronny. Warunkiem uniknięcia wypadku drogowego przez kierującego samochodem F. (...) było wcześniejsze zredukowanie prędkości, poniżej administracyjnie dopuszczalnej. Czy zaistniały okoliczności nakazujące takie działanie podlega ocenie subiektywnej nie związanej z technicznymi aspektami zdarzenia.” Będąc słuchany na rozprawie w dniu 7 lutego 2017 roku biegły podtrzymał swoje opinie sporządzone w sprawie.

dowód: - zeznania świadka M. B. karta 59

verte-60,

- zeznania świadka A. P. karta 68 verte-69,

-akt zgonu karta 27,

- karta zgonu 27 verte,

-postanowienie z 12.01.2016r. o dopuszczeniu dowodu z

opinii biegłego karta 73,

-postanowienie z dnia 23.05.2016r. karta 117,

- opinia biegłego M. G. (1) karta 76-85.

- opinia uzupełniająca karta 120-123

-ustne wyjaśnienia biegłego karta 135 136

Pozwaną (...) S.A w S. łączyła z właścicielem pojazdu F. (...) umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych.

Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2013 roku Komenda Powiatowa Policji w O. umorzyła śledztwo w sprawie wypadku drogowego z dnia 27 października 2012 roku w wyniku którego obrażeń ciała prowadzących do śmierci doznała piesza H. P. tj. o przestępstwo z art., 177 § 2 kk o sygn. akt RSD 587/12. Komenda Powiatowa Policji w O. uznała, iż przyczyna przedmiotowego wypadku drogowego było nieprawidłowe przechodzenie pieszej przez jezdnię nie zaś zachowanie kierującego pojazdem M. B.. W postępowaniu tym dopuszczono dowód z opinii biegłych z zakładu medycyny Sądowej (...) we W. na okoliczność kierunku poruszania się pieszej oraz określenia, z której strony wtargnęła lub weszła na jezdnię w oparciu o obrażenia ciała, których doznała w trakcie zdarzenia oraz uszkodzenia pojazdu biorącego udział w wypadku. Biegli w swojej opinii stwierdzili, że: „ Takie obrażenia i uszkodzenia pojazdu nie sprzeciwiają się przyjęciu wersji potrącenia, w której piesza poruszała się od prawej strony jezdni na lewa (patrząc z punktu widzenia kierowcy), do potrącenia doszło prawa częścią pojazdu w lewy bok pieszej.

dowód: postanowienie o umorzeniu wraz z opinią Zakładu

Medycyny Sądowej akta 1 Ds. 12 w załączeniu oraz karta 28-26 akt sprawy

Sąd zważył.

Roszczenie jako niezasadne należało oddalić.

Bezspornym jest w sprawie, iż pozwanego ubezpieczyciela łączyła z kierowcą pojazdu, który to uderzył H. P. umowa odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Sporna jest okoliczność samej odpowiedzialności kierującego pojazdem a co zatem idzie spowodowania śmierci H. P. oraz ewentualnie, czy kierujący pojazdem przyczynił się do zaistnienia zdarzenia. A co zatem idzie sporna jest odpowiedzialność samego pozwanego ubezpieczyciela za skutki zaistniałego zdarzenia.

Zgodnie z treścią art. 822 k.c. §1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zobowiązanie do zapłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ma zatem ze swej istoty charakter akcesoryjny. Tę akcesoryjność potwierdzają w odniesieniu do obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych przepisy art. 23, 34, 35 i 36 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.), które stanowią *lex specialis* wobec art. 822 §1 k.c. Z mocy art. 34 powołanej wyżej ustawy odszkodowanie z OC przysługuje, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną ruchem szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Z kolei z przepisu art. 35 tej ustawy wynika, że ubezpieczeniem OC objęta jest odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w zakresie objętym ubezpieczeniem wyrządziła szkodę w związku z ruchem pojazdu. Na gruncie kodeksu cywilnego podstawę odpowiedzialności kierującego pojazdem stanowi art. 435 §1 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c., zaś ubezpieczyciel, podobnie jak kierujący pojazdem, ponosi odpowiedzialność na zasadzie ryzyka. Odpowiedzialność pozwanego kształtuje się na zasadach ogólnych zawartych w przepisach o czynach niedozwolonych (art. 436 § 2 k.c., zdanie pierwsze), co oznacza konieczność przypisania winy sprawcy szkody.

Zatem powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę jest możliwe tylko wówczas, gdy łącznie zostaną spełnione trzy przesłanki

- 1) nastąpiło zdarzenie, z którym ustawa łączy obowiązek naprawienia szkody;
- 2) powstała szkoda, czyli uszczerbek o charakterze majątkowym lub niemajątkowym;
- 3) pomiędzy zdarzeniem i szkoda zachodzi normalny (adekwatny) związek

przyczynowy.

Przy odpowiedzialności opartej na zasadzie ryzyka, poszkodowany, który doznał szkody w okolicznościach wymienionych w art. 34 ust. 2 pkt 1 (oraz w punkcie 2 i 3) przytaczanej ustawy, po wykazaniu związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy ruchem pojazdu oraz wyrządzoną w następstwie tego ruchu szkodą, powinien uzyskać odszkodowanie, jeśli ubezpieczyciel nie będzie w stanie wykazać którejkolwiek z trzech przesłanek egzonerycyjnych (ściśle określonych w art. 435 k.c.) pozwalających na uwolnienie się od tego rodzaju odpowiedzialności. Takimi okolicznościami są:

- siła wyższa określana jako nagłe zdarzenie zewnętrze, którego nie można było przewidzieć i którego skutkom nie można było zapobiec np. trzęsienie ziemi, działania

wojenne;

- wyłączna wina poszkodowanego;

-wyłączna wina osoby trzeciej, która nie podlegała nadzorowi i kontroli osoby

ponoszącej odpowiedzialność na zasadzie ryzyka i której działaniu nie można było zapobiec.

Odnosząc powyższe zasady odpowiedzialności do niniejszej sprawy i mając na względzie przeprowadzone postępowanie dowodowe stwierdzić należy, iż do zdarzenia w wyniku, którego H. P. doznała obrażeń ciała powodujących jej zgon doszło w wyniku zachowania samej pieszej H. P., jej wejścia na jezdnię, przed jadący prawidłowo pojazd, którym to kierujący nie miał możliwości uniknięcia zderzenia. Sąd stwierdza, iż opinia biegłego sporządzona w sprawie jest rzetelna a wnioski i ustalenia prawidłowe. W niniejszym postępowaniu też w żaden sposób nie zostało wykazane, iż kierujący pojazdem przyczynił się do tego zdarzenia. Sam fakt kierowania pojazdem w sposób prawidłowy nie można traktować jako przyczynienie się do zaistnienia zdarzenia. Nie można również w ten sposób traktować jako przyczynienie się do zdarzenia nie wykonanie manewrów przez kierującego skrętu nagłego w prawo czy też w lewo celem podjęcia próby ominięcia pieszej. Traktowanie takich okoliczności jako stan przyczynienia do zdarzenia byłoby daleko idącą nieuprawnioną konsekwencją i stawiałoby każde poruszanie się drogą i każdą reakcję kierowcy (działanie/zaniechanie) jako przyczynienie się do spowodowania wypadku i de facto czyniłoby każde poruszanie się po drodze jako rodzące odpowiedzialność odszkodowawczą, co najmniej w zakresie przyczynienia się do zaistniałej szkody. Podnieść należy, iż pieszy jako uczestnik ruchu też jest obowiązany dopełniać ostrożności w poruszaniu się po drodze a zwłaszcza w przechodzeniu przez nią. Powinien też przewidywać w sposób prawidłowy czy zdąży przejść przez jezdnię widząc poruszające się po jezdni pojazdy. Powinien przechodzić przez jezdnię w miejscach do tego przeznaczonych na przejściach dla pieszych, które to wyznaczają strefę bezpiecznego przejścia a jeżeli tego nie czyni to przejście w miejscach poza przejściem dla pieszych jest dozwolone tylko pod warunkiem, że nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub utrudniania ruchu pojazdów. Pieszy jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa pojazdom i do przeciwległej krawędzi jezdni iść drogą najkrótszą, prostopadle do jezdni - art. 13 ust 1, 2 i 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku t.j z dnia 14 grudnia 2016r. (Dz.U z 2017r, poz. 128 ze zmianami). Art. 14 ust 1 pkt 1 oraz ust. 2 ww. ustawy wyraźnie zabraniają pieszemu wchodzenia na jezdnię bezpośrednio przed jadący pojazd, w tym również na przejściu dla pieszych oraz przechodzenia przez jezdnię w miejscu ograniczonej widoczności.

Sąd pierwszej instancji podkreśla, że ubezpieczyciel odpowiada jako podmiot na zasadzie ryzyka ale ta jego forma odpowiedzialności powstaje dopiero gdy zaistnieje odpowiedzialność osoby, którą to ubezpiecza.

W świetle powyższego i oceny braku odpowiedzialności ubezpieczyciela za zaistniałe zdarzenie powództwo należało oddalić.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i 3 kpc w związku i § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie...(Dz. U z 2013r., poz. 461 ze zmianami) zasądzając od pozwanego na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 3.848,70 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (punkt II wyroku). Na przedmiotową kwotę składa się: wynagrodzenie adwokata w kwocie 2.400,00 zł, koszt uiszczony zaliczki, która została przeznaczona na wynagrodzenie biegłego tj. kwota 1.431,70 zł, pozostała część z zaliczki z kwoty 1.500 zł tj. kwotę 68,30 zł nakazano zwrócić (pkt 1V wyroku), opłata skarbową od pełnomocnictwa : 17,00 zł. W punkcie III przyznano biegłemu wynagrodzenie za koszty udziału w sprawie w kwocie 136,52 zł zgodnie z przedstawionym zweryfikowanym rachunkiem.